

Budgetforlig 2024 - 2027 – Sammen om vækst og velfærd

Forligspartierne Venstre, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Dansk Folkeparti, Radikale, Slesvigsk Parti og Thomas Vedsted (løsgænger) har den 21. september 2023 indgået forlig vedr. budget 2024-2027 for Haderslev Kommune under overskriften: Sammen om vækst og velfærd

Den overordnede økonomiske ramme

Bagtæppet for årets budgetforhandlinger er en økonomiaftale for 2024, hvor der fortsat er fokus på behovet for en stram styring af kommunernes økonomi. Aftalen mellem regeringen og KL gav et samlet løft til kommunerne, som ifølge aftalen vurderes at kunne dække den demografiske udvikling i kommunerne og en del af det stigende udgiftspres, som mange kommuner oplever.

I slutningen af august, da landets kommuner var kommet godt i gang med årets budgetlægning, varslede regeringen imidlertid, at der var yderligere midler på vej til kommunerne i finansloven for 2024. Der er på den baggrund indarbejdet 6,0 mio. kr. ekstra i budget 2024. Umiddelbart inden 1. behandlingen af budgetforslaget kom der nye vurderinger for ejendomsskatterne, som indebar en øget indtægt til Haderslev Kommune på 28,1 mio. kr. Forligspartierne har valgt også at indarbejde denne indtægt i budgettet.

Flere kommuner har i 2023 været nødsaget til at genåbne budgetterne samt lave sparekataloger forud for budgetlægningen for 2024. Forligspartierne konstaterer, at her står Haderslev Kommune i en bedre situation, trods udfordringer i enkelte udvalg har Haderslev Kommune en sund økonomi og dermed et godt udgangspunkt. Et af elementerne, som sikrer råderummet i økonomien er omstillingsbidraget, som årligt reducerer budgetterne med 0,5 % af servicerammen. Omstillingsbidraget bliver ført tilbage til udvalgene til brug for nye tiltag.

Haderslev Kommune hviler stadig på principperne om vækst, velfærd og økonomisk robusthed. Derfor er det vigtigt fortsat at have fokus på økonomisk styring og ansvarlighed. Haderslev Kommunes økonomiske politik udstikker retningen for arbejdet med budgetlægningen. Forligspartierne er enige om at følge principperne i den økonomiske politik. Det betyder, at budgetforliget bidrager til, at kommunerne som helhed overholder økonomiaftalen, som regering og KL har indgået. Der er balance på det skattefinansierede område over de 4 år, et gennemsnitligt resultat på ordinær drift på 200-250 mio. kr. samt en likvide beholdning pr. indbygger på niveau med landsgennemsnittet.

Med udgangspunkt i det supplerende budgetmateriale er partierne enige om at fastholde en uændret skattefastsættelse og vælge statsgarantien for beskatningsgrundlaget.

Hovedtallene for budgetforliget fremgår af nedenfor viste tabel, og foretagne prioriteringer fremgår af bilag 2. Det konstateres, at der samlet set over de 4 år er en økonomisk balance.

Beløb i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Indtægter	-4.516,2	-4.669,1	-4.880,2	-5.092,7
Ordinære driftsudgifter	4.288,7	4.470,7	4.665,1	4.870,5
Anlæg	156,6	177,3	167,9	143,3
Lån, finans, mv.	46,3	50,4	50,8	70,2
Resultat	-24,7	29,3	3,5	-8,8

Velfærdsinitiativer

DEMOGRAFI

I Haderslev Kommune ændres befolkningssammensætningen ligesom i landets øvrige kommuner i disse år, hvor andelen af ældre borgere over 65 år er stigende. Det stigende antal ældre borgere betyder, at antallet af borgere med behov for kommunens hjælp og støtte i deres 3. alder også stiger. Samtidig med det stigende antal ældre borgere oplever Haderslev Kommune et fald i antallet af børn i alderen 0-16 år. Det betyder, at forligspartierne regulerer budgetterne ift. ændringerne. Der tilføres årligt 8,2 mio. kr. til senior- og sundhedsområdet, mens det faldende børnetal betyder, at budgettet nedreguleres med 1,8 mio. kr. på skole- og dagtilbudsområdet.

SOCIAL- OG HANDICAPUDVALGET

Allerede i 2022 oplevede Haderslev Kommune på lige fod med landets øvrige kommuner pres på udgifterne til det specialiserede socialområde. De første greb for at ændre udgiftsudviklingen blev taget, og der er i 2023 blevet lagt nogle spor, som forventes at være en del af løsningen. Budgetopfølgningerne i 2023 har imidlertid vist, at problemerne ikke er endeligt løst.

Der er fortsat pres på området, hvilket forligspartierne ser på med meget stor alvor herunder de forventede merudgifter i forbindelse med Barnets Lov. Udfordringerne er i en størrelsesorden, som kræver fælles handling og politisk fokus. Derfor inviteres Social- og Handicapudvalget til fællesmøder med Økonomiudvalget, hvor de to udvalg sammen drøfter den økonomiske udvikling og konkrete tiltag på området. Første møde planlægges ultimo 2023, således der inden udgangen af 2023 ligger en plan for arbejdet i 2024. Forventningen er, at Social- og Handicapudvalget og Økonomiudvalget mødes ultimo maj 2024, hvor de præsenteres for en status for arbejdet med planen og de opnåede resultater.

Forligspartierne er enige om, at Social- og Handicapudvalgets månedlige budgetopfølgninger videreføres og præsenteres for Økonomiudvalget. Forvaltningen nedsætter en taskforce, som får til opgave at videreudvikle ledelsesinformationerne, som supplerer de månedlige budgetopfølgninger samt arbejde på løsninger, der kan understøtte arbejdet med at få en sikker økonomistyring af området. Taskforcen kan inddrage ekstern bistand i arbejdet, såfremt forvaltningen vurderer, at arbejdet kræver det.

Udgangspunktet for budgetlægningen for 2024 på det specialiserede socialområde er et underskud fra regnskab 2022 på 4,7 mio. kr., et forventet merforbrug for 2023 på 25,0 mio. kr. samt en forventning om en tilsvarende udfordring for 2024. Forligspartierne er enige om at give området de bedst mulige betingelser for at håndtere de økonomiske udfordringer. Derfor eftergives merforbruget for 2022 i forbindelse med årsregnskabet for 2023, samtidig tilføres området 19,0 mio. kr. i 2023, som finansieres ved brug af puljer på økonomiudvalgets område og som tilføres i forbindelse med 2. bevillingskontrol. Det resterende merforbrug i 2023 forventer forligspartierne, at Social- og Handicapudvalget håndterer indenfor udvalgets egen ramme.

I forbindelse med budgetlægningen for 2024 tildeles Social- og Handicapudvalget 15,0 mio. kr. for at imødegå udviklingen på området. Forventningen fra forligspartierne er, at tilførslen af yderlige budgetmidler skal gå hånd i hånd med tiltag fra Social- og Handicapudvalget, som skal understøtte det langsigtede arbejde med økonomien. Der er blandt forligspartierne forståelse for, at det specialiserede socialområde fortsat vil være under pres i de kommende år, men det er vigtigt for forligspartierne, at der i løbet af efteråret 2023 og i 2024 bliver lagt nogle spor ud, som på den længere bane sikrer, at de økonomiske rammer kan holdes, bl.a. at investere i forebyggende indsatser.

Der afsættes 15,0 mio. kr. årligt fra 2024.

SENIOR- OG SUNDHEDSUDVALGET

Plejeboliger

Forvaltningen udarbejder årligt en plejeboliganalyse, som viser forventningen til det fremtidige behov for plejeboliger sammenholdt med kommunens kapacitet. Forligspartierne støtter op om projektet "plejehjem i eget hjem" og tager udgangspunkt i behovet for pleje frem for den fysiske kapacitet i ældre- og plejeboliger. Behovet for plejeboliger har de seneste år været svingende. På den baggrund ønsker forligspartierne at bringe fleksibilitet ind i plejeboligområdet og prioriterer derfor en løsning med en kombination af faste plejeboliger og fleksible pladser i form af "plejehjem i eget hjem". Forligspartierne ønsker at påbegynde udbredelse af valgmulighed for "plejehjem i eget hjem" til hele kommunen.

Plejeboliganalysen fra august 2023 definerer behovet for pladser. Forligspartierne forventer behovet dækket dels via faste pladser i plejeboliger og resten af pladserne etableres som fleksible pladser i "plejehjem i eget hjem"

Der afsættes 4,074 mio. kr. årligt. Beløbet forventes at dække det øgede kapacitetsbehov i 2024.

Hiort Lorenzen Plejecenter

Forligspartierne er enige om at fastholde udfasningen af Hiort Lorenzen som plejehjem. Bygningerne vil fremadrettet kunne anvendes til andre formål som fx senior- eller ældreboligbofællesskab. Omdannelsen vil kræve, at ejeren af bygningen, Haderslev Boligselskab, vil indgå i omdannelsen. Samtidig vil Social- og Boligstyrelsen skulle godkende ændringerne i anvendelsen af bygningen. Der vil skulle udarbejdes en konkret plan for bygningerne og evt. udgifter vil skulle finansieres af puljen til strukturelle ændringer på borgernære områder.

Engparken

Engparken i Gram består af to dele – en ældre og en nyere del. Den nyere del anvendes til sygeplejeklinik, botilbuddet Nybo og aktivitetslokaler. I budgettet for 2021 blev det besluttet at udfase brugen af den ældste del af Engparken og overføre driften til udbygningen af Højmarken.

Der blev i budgettet for 2023 afsat 3,7 mio. kr. til en mulig omdannelse af ældste del af Engparken, så den kan anvendes til andre kommunale formål. Forligspartierne ønsker, at der i løbet af 2024 via et byudviklingsprojekt sker en afklaring af, hvad bygningerne skal anvendes til. Land- og Byudviklingsudvalget indgår i dialogen med Vision Gram og understøtter borgerinddragelse i processen.

Der afsættes 0,6 mio. kr. i 2025, 2026 og 2027 til afledt drift til den nyere del af Engparken.

Ældreboliger i Over Jerstal og Nustrup

De 19 tidligere ældreboliger i Hovedgaden Øst, Over Jerstal og Favrdam, Nustrup står tomme, og Haderslev Kommune har indgået en aftale med boligselskabet, Landsbyggefonden samt realkreditinstituttet i forhold til afvikling af lånet i ejendommene, så bygningerne kan sælges. Salget ligger til godkendelse hos Social- og Boligstyrelsen.

Tomgangshusleje

Haderslev Kommune har gennem de seneste år arbejdet på at tilpasse antallet af ældre- og plejeboliger, så antallet afspejler behovet. Derfor er en række ældre- og plejeboliger under udfasning, og andre tømt og afventer salg. Samtidig har Haderslev Kommune en række ældreboliger, som ikke kan lejes ud af forskellige årsager. Samlet set betyder det, at kommunen har udgifter til tomgangsleje.

Forligspartierne forventer, at den økonomiske udfordring i forhold til tomgang vil falde løbende i takt med, at ældre- og plejeboligerne kan afhændes, og en del af driften omlægges til "plejehjem i eget hjem". Senior- og Sundhedsudvalget skal fremlægge en plan for aftrapning af udgifterne til tomgang for Økonomiudvalget primo 2024.

Der afsættes yderligere 3,0 mio. kr. i 2024, 2,0 mio. kr. i 2025 og 1,0 mio. kr. i 2026 til tomgangshusleje.

VELFÆRDSTEKNOLOGISKE OG DIGITALE LØSNINGER

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2027 til videreførelse af initiativer indenfor velfærdsteknologi og digitale løsninger.

FOREBYGGELSE AF ENSOMHED

Forligspartierne ønsker at gøre en indsats for at forebygge ensomhed blandt borgerne i Haderslev Kommune. Der afsættes 0,4 mio. kr. i 2024 og 2025.

BESKÆFTIGELSE- OG BORGERSERVICEUDVALGET

Plan for at bringe Haderslev Kommune på landsgennemsnittet

Forligspartierne har et stort fokus på, at borgernes livskvalitet øges ved at understøtte flest mulige er i job eller uddannelse. Derfor skal udvalget arbejde på en plan, der vil understøtte, at en større del opnår disse muligheder, og Haderslev Kommune på sigt vil nærme sig landsgennemsnittet for andelen af borgere på arbejdsmarkedet.

KULTUR- OG FRITIDSUDVALGET

Formidlings- og magasinbygning på Kløvervej 87B

Arbejdet med at etablere en formidlings- og magasinbygning på Kløvervej 87B fortsætter, nu som et rent kommunalt finansieret projekt. Forligspartier er enige om, at den nye formidlings- og magasinbygning vil give helt nye rammer for bevaring og formidling af samlingernes mange historiske arkivalier. Projektet igangsættes i 2024, og planen for etablering og omrokering mellem eksisterende matrikler fuldføres.

Hærvejen

I disse år arbejdes der med at udvikle og forbedre vandreruter i forbindelse med hærvejen. For at udvikle attraktive sløjfer til Hærvejen, og som en del af erhvervs- og turismeudviklingen er der afsat 0,3 mio. kr. til Kultur- og Fritidsudvalget til et udviklingssamarbejde ift. etableringen af en sløjfe i Haderslev Kommune.

Svømmefaciliteter i Haderslev

Forligspartierne støtter op om planerne for etablering af svømmefaciliteter i Haderslev by og igangsætter allerede fra 2024 en proces, hvor projektet defineres, og den endelige placering fastlægges. I 2024-2025 skal projektet kvalificeres via en borgerinddragelsesproces. Svømmefaciliteterne forventes at stå færdige i 2030. Det samlede projekt vil koste i alt 170,0 mio. kr. fordelt på 10,0 mio. kr. i 2026, 25,0 mio. kr. i 2027, 55 mio. kr. i 2028, 50,0 mio. kr. i 2029 samt 30,0 mio. kr. i 2030.

Der afsættes 25,0 mio. kr. i 2027.

Svømmefaciliteter i Vojens

I forlængelse af budgetforliget for 2023 afsættes yderligere 5,0 mio. kr. fordelt på 2025 og 2026 med forventning om, at anlægget står klar i 2026. En del af beløbet finansieres af prisstigningspuljen med 2,15 mio. kr., som overføres til budgettet i forbindelse med 2. bevillingskontrol i 2023.

Der afsættes 2,85 mio. kr. i 2026.

Lysanlæg på Vojens Speedway Center

Der afsættes 2,0 mio. kr. i 2024 til nyt lysanlæg på Vojens Speedway Center.

BØRNE- OG FAMILIEUDVALGET

Forligspartierne ønsker at skabe bedre ramme for folkeskolen. Derfor afsættes der årligt 3,2 mio. kr. til dækningen at udfordringen som følge af investeringsindsatsen samt bevarelse af den nuværende skolestruktur. Derudover skal folkeskolens vilkår forbedres, hvorfor der årligt afsættes yderligere 2,3 mio. kr. til nye initiativer på skoleområdet.

Pilotprojekt – forsøg med minibusser til 2 skoler

En af årets budgetanalyser indeholdt en undersøgelse af mulighederne for skolebuskørslen i Haderslev Kommune. Analysen viste, at der er et muligt potentiale i, at udvalgte folkeskoler får en bus, som de kan bruge til at transportere elever til og fra skole, hvis eleverne ikke bor i nærheden af en skolebusrute. Forligspartierne etablerer et forsøg med minibus til to af kommunens folkeskoler, som i skoleåret 2024/2025 skal stå for kørsel til og fra skole af elever, som ikke kan anvende de etablerede skolebusruter.

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2025.

Kapacitetstilpasning på Louiseskolen, scenarie 2

Der afsættes 5,1 mio. kr. i 2025 på anlæg samt 0,073 mio. kr. årligt på drift fra 2025.

UNGEUDVALGET

Styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen

For at indfri ambitionerne i uddannelsespolitikken og sikre kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne også i fremtiden afsættes årligt 0,189 mio. kr. til at styrke uddannelses- og erhvervsvejledningen. Det er aftalt, at Ungeudvalget selv finansierer indsatsen i 2024 og 2025 med yderligere 0,4 mio. kr. i hvert af de 2 år.

Vækstinitiativer

Kommunalbestyrelsen arbejder målrettet med at skabe vækst i hele Haderslev Kommune. Forligspartierne støtter arbejdet med de 3 klare mål:

- 250 flere i uddannelse
- 500 flere indbyggere og
- 1.000 flere arbejdspladser

Det er igennem arbejdet med målene, at Haderslev Kommune fortsat kan være en attraktiv bosætningskommune, hvor også unge mennesker på vej ud i livet kan se sig selv uddanne sig, bo og stifte familie og på sigt også finde et job.

TEKNIK- OG KLIMAUDVALGET

Pulje til havne og færge

Der afsættes en pulje til renovering af de tre havne i Haderslev, Aarø Sund og Aarø. Puljen dækker endvidere nye thrustere samt renovering og vedligeholdelse af Aarø-færgen.

Der afsættes 3,0 mio. kr. i 2024 og 5,0 mio. kr. i årene 2025, 2026 og 2027.

Færdiggørelse af Nordhavnen

Det har længe været et ønske at finde en alternativ placering til kommunens driftsafdeling, som i dag er placeret på Nordhavnen i Haderslev. Nordhavnen udgør en central del af planen for udviklingen af Haderslev by med en ny og moderne havnefront, der inviterer borgere, virksomheder og gæster udefra til byen. Forligspartierne ønsker en plan for færdiggørelse af Nordhavnen, som kan igangsættes, når driftsafdelingen flyttes.

Der afsættes 7,7 mio. kr. til budgettet for 2025 for at sikre, at flytningen kan gennemføres. Beløbet finansieres af prisstigningspuljen, som er afsat på Økonomiudvalgets område i 2023. Budgettet overføres i forbindelse med 2. bevillingskontrol i 2023. Som opfølgning på budgetanalysen på driftsafdelingen (fase 2) tages der stilling til bl.a. placering.

Haderslev dam og fjord

Der afsættes 1,0 mio. kr. årligt fra 2024 til 2026 til medfinansiering af projektet Haderslev Dam og Fjord. Projektet skal forbedre videns- og beslutningsgrundlaget for tiltag, som forbedrer vandmiljøet i Haderslev dam og fjord. Samtidig afsættes der 0,5 mio. kr. i 2024 til forberedelse af oprensning af Haderslev Fjord.

Klimasikring af Fole

Fole by ved kraftige skybrud ramt af oversvømmelser, der blev i budget 2023 afsat 1,0 mio. kr. i 2024. Der er udarbejdet en plan for arbejdet, hvor de første 3 delprojekter er igangsat. Forligspartierne enige om at igangsætte delprojekt 4 og 5 i henholdsvis 2025 og 2026. Muligheden for medfinansiering fra statslige puljer og EU skal undersøges.

Der afsættes yderligere 2,0 mio. kr. i 2025 og 3,5 mio. kr. i 2026 til klimasikring.

Jomfrustiparken

Jomfrustiparken er under udvikling, og forligspartierne vil i de kommende år tage stilling til finansieringen af den daglige drift heraf i takt med, at parken færdiggøres.

Kollektiv trafik

Den kollektive trafik og transportmuligheder skal videreudvikles i en mobilitetsstrategi, der justerer og supplerer den offentlige bustransport med forskellige løsninger som Flextrafik, samkørselsordninger mv.

Trafiksikkerhed, cykelstier og stiplaner

Som led i arbejdet på at sikre tilgængelighed, trafiksikkerhed og sammenhæng mellem byer, landsbyer og landdistrikter i Haderslev Kommune afsættes der samlet 8 mio. kr. i budgetperioden til at binde kommunen bedre sammen.

Cykelstien Nustrup/Uldal forligspartierne har aftalt, at de uforbrugte midler vedrørende cykelstiprojekter i 2023 på 2,9 mio. kr. kan anvendes til at finansiere det sidste stykke ud til Ribevej.

Opkøb af arealer til erhvervsjord

Som led i kommunens vækststrategi afsættes der 5,0 mio. kr. i 2027 til opkøb af erhvervsjord, som led i at sikre attraktive erhvervsarealer til virksomheder, som kan understøtte og fastholde arbejdspladser i kommunen. Det skal ses i sammenhæng med de tidligere afsatte beløb i henholdsvis 2024, 2025 og 2026.

VÆKST- OG UDVIKLINGSUDVALGET

Basen – et oplevelsescenter i Skrydstrup

Der etableres en projektenhed, som får til opgave at afsøge mulighederne for et oplevelsescenter i Skrydstrup, som skal formidlere og tilbyde oplevelser med afsæt i Flyvestation Skrydstrup og Haderslev Kommunes rolle som Danmarks forsvarskommune. Projektet skal også afdække muligheden for etablering af erhvervs-, uddannelses-, møde- og konferencefaciliteter.

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2024 og 2025. I 2026 og 2027 afsættes der 2,0 mio. kr. årligt.

Vojens Lufthavn

I forlængelse af udviklingen af aktiviteterne i Skrydstrup afsættes der midler til Vækst- og Udviklingsudvalget til at øge aktiviteterne omkring Vojens Lufthavn til erhvervsformål og udviklingsprojekter for at udnytte det potentiale, der er ved lufthavnen.

Der afsættes 0,5 mio. kr. i budgetperioden.

Udvikling af Aarø

Som et led i at udvikle natur og turisme på Aarø og i forlængelse af den strategisk-fysiske udviklingsplan for øen, er der sendt en ansøgning på projekt: "Aarø - mellem havn og natur". Projektet indebærer en egenfinansiering på 10,0 millioner til projektet, hvis projektet opnår fuld støtte på 30 mio.kr.

Der er til egenfinansiering af projektet afsat 1,0 mio. kr. i 2024, 4,0 mio. kr. i 2025 og 5,0 mio. kr. i 2026.

Strategisk by- og landdistriktsudvikling

Forligspartierne ønsker at sikre stærke og attraktive byer og lokalsamfund på tværs af hele kommunen. Derfor afsættes der midler til at udarbejde strategiske udviklingsplaner i Haderslev, Vojens og Gram.

Der afsættes i Vækst- og Udviklingsudvalget til Haderslev by 1,1 mio. kr. i 2024, 2,0 mio. kr. i 2025, 2,5 i 2026 og 3,0 mio. kr. i 2027, og i Land- og Byudviklingsudvalget afsættes der til Vojens og Gram 2,7 mio. kr. i 2024, 4,0 mio. kr. i 2025, 2026 og 2027.

Borgerbudgettering

For at bakke op om nærdemokratiet i Haderslev Kommune og styrke borgerinddragelsen har forligspartierne besluttet at forlænge borgerbudgettringsinitiativet.

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2027 til Haderslev/Starup og 1,4 mio. kr. i 2027 til landdistrikterne.

Under Land- og Byudviklingsudvalget afsættes der 1,0 mio. kr. i 2027 til landdistriktpulje og 2,6 mio. kr. til område- og landsbyfornyelse i 2027. Støtten til Forum Vojens og Vision Gram videreføres.

ØKONOMIUDVALGET

Haderslev Kommune – en attraktiv arbejdsplads

Haderslev Kommune skal være en attraktiv arbejdsplads for vores medarbejdere. Når medarbejderne trives og er stolte af at gå på arbejde, vil borgere og virksomheder opleve en bedre kvalitet i opgaveløsningen. Samtidig er en attraktiv arbejdsplads vigtig ikke mindst i disse år, hvor der er kamp om at sikre den gode arbejdskraft og undgå de rekrutteringsudfordringer, som flere både offentlige og private arbejdspladser står i

landet over. Derfor er forligspartierne enige om vigtigheden af at styrke medarbejdernes oplevelse af Haderslev Kommune, som en attraktiv arbejdsplads.

Kompetencemidler 2024-2027

Medarbejderne i Haderslev Kommune har udtrykt ønske om, at der bliver lettere adgang til den centrale pulje til kompetenceudvikling for medarbejdere, der har behov for efter- eller videreuddannelse. Det støtter forligspartierne op om. Derfor skal anvendelsen af den centrale pulje til kompetenceudvikling redefineres, så 75 % af midlerne bruges til individuelle uddannelser.

Fleksibel arbejdstid

Forligspartierne er enige om at støtte op om medarbejdernes ønske om øget fleksibilitet i arbejdslivet. Haderslev Kommune er en stor og mangeartet arbejdsplads, hvor behov og muligheder for fleksibilitet er forskellige. Derfor er det forligspartiernes holdning, at decentrale løsninger fungerer bedst.

Den øgede fleksibilitet i arbejdstiden skal ses i lyset af ønsket om en attraktiv arbejdsplads, men det åbner tillige op for muligheder i forhold til en oplevet bedre service for borgere og virksomheder – en fleksibel arbejdstid kunne gøre det muligt at komme i kontakt med kommunen uden for normal åbningstid eller andre tiltag, som vil opleves som god service.

Fokus på sygefravær

I forbindelse med budgetforliget for 2023 bestilte forligspartierne en analyse af sygefraværet i Haderslev Kommune. Analysen viser, at fokus på sygefravær har en effekt, og at Haderslev Kommune har de rette værktøjer til at arbejde med sygefraværet. Direktionen får til opgave at sætte ekstra fokus på at få nedbragt sygefraværet.

Forligspartierne ønsker også at understøtte arbejdet med nedbringelse af sygefraværet ved at satse på kommunens sundhedsordning.

Der afsættes 0,6 mio. kr. i 2024 på Økonomiudvalgets område til opstart af indsatsen, hvorefter nedbringelsen af sygefraværet skal finansiere den fortsatte indsats.

Praktikpladser

Som et led i Haderslev Kommunes arbejde for at skabe vækst, uddannelsespladser og tiltrække indbyggere, ønsker forligspartierne at understøtte områdets uddannelsesinstitutioner med praktikpladser. Haderslev Kommune skal som arbejdsgiver leve op til vores forpligtigelser, men forligspartierne ønsker også, at Haderslev Kommune via Haderslev Erhvervsråd støtter op om skabelsen af flere praktikpladser i kommunens virksomheder.

En målrettet indsats på området kan være med til at tiltrække studerende til de lokale uddannelsesinstitutioner og samtidig åbne de studerendes øje for Haderslev Kommune som arbejdsplads og bopæl. Hermed tror forligspartierne på, at indsatsen kan være en del af svaret på de kommende års rekrutteringsudfordringer.

Økonomisk robusthed

En vigtig del af fundamentet i Haderslev Kommune er en stram økonomistyring. Forligspartierne er enige om, at en sund økonomi er værd at fastholde, og her er rammeoverholdelse er en vigtig brik. En sund økonomi er helt central for Haderslev Kommune, hvis der fortsat skal være plads til politiske prioritering af velfærd og vækst. Rammeoverholdelsen er et fælles ansvar i kommunalbestyrelsen men også i de enkelte fagudvalg.

Derfor har forligspartierne genbekræftet hinanden i principperne i den økonomisk politik, som er ingen ufinansierede tillægsbevillinger, ingen automatiske budgettildelinger samt stram rammestyring.

De stramme rammer, som Haderslev Kommune og de øvrige kommuner er underlagt, betyder, at der i de kommende år fortsat vil være et stigende forventningspres mellem de økonomiske rammer og forventningerne til den service, som kommunen skal levere.

For at skabe økonomisk råderum indeholdt sidste års budgetforlig to tiltag, som har været medvirkende til at skabe et økonomisk råderum i årets budgetforhandlinger. De to elementer er budgetanalyser og et omstillingsbidrag på 0,5 % af rammerne.

I budget 2023 indgik 7 budgetanalyser, som er beskrevet i det supplerende budgethæfte. Det fremgår, at det er nødvendigt at igangsætte fase 2 for 2 af analyserne for at afdække det økonomiske potentiale. Det er analysen af driftsafdelingen og analysen af administrationsudgifter til decentralisering på skoleområdet. Analysen af skolebusruterne og analysen af sygefraværet er beskrevet tidligere i forliget. Analysen af energioptimering er løftet over i Økonomiudvalget, hvor udvalget i løbet af efteråret 2023 vil blive præsenteret for en sag, som håndterer en del af udfordringen. Analysen af kantinedriften viste, at der er to muligheder for driften af kantinen. Forvaltningen får til opgave at videreføre driften i kommunalt regi og bringe balance i budgettet.

Også i årets budgetforlig er forligspartierne blevet enige om en række budgetanalyser. Analyserne fremgår af bilag 1, og forventningen er, at analyserne kan understøtte arbejdet med at skabe økonomisk råderum.

Forligspartierne har fokus på effektiv drift, rettidig omhu i økonomistyring samt muligheden for at prioritere områder i den kommunale drift, som har behov for tilførsel af budgetmidler. For at sikre fremtidens økonomiske råderum og imødegå usikkerhed om den økonomiske ramme i de kommende år videreføres omstillingsbidraget. Det betyder, at det indarbejdes i budgetstrategien for 2025-2028, at rammerne reduceres med 0,5% fra 2025 og frem. Forligspartierne opfordrer fagudvalgene til at arbejdere videre med beslutningen og drøfte om evt. tidligere besluttede initiativer stadig skal implementeres, samt hvordan udvalgene fremadrettet kan arbejde med rammeoverholdelse.

I budgetforliget for 2024 er der i lighed for budgettet for 2023 afsat følgende reservepuljer under Økonomiudvalget:

- Beskæftigelsesområdet, 25 mio. kr.
- Budgetværn til velfærdsområdet, 9,3 mio. kr.
- Generel reserve/udviklingspulje, 5 mio. kr.

Puljerne er budgetteret under Økonomiudvalget, som efter ansøgning fra det relevante fagudvalg kan bevilge midlerne.

Der er i Haderslev Kommunes budget indarbejdet fremtidige gevinster af projektet "kloge m²". Det har vist sig vanskeligt at realisere en del af gevinsten. Indtil den ønskede effektivisering er opnået, er forligspartierne indstillet på årligt at dække den manglende finansiering via ikke budgetlagte salgsindtægter.

I den økonomisk politik har Kommunalbestyrelsen vist vejen. Haderslev Kommune tager ansvar for fællesskabet blandt landets kommuner, og forligspartierne sikrer i budgetforliger, at service- og anlægsrammen overholdes, så kommunerne ikke sanktioneres. Derfor er årets budgetforlig indgået med bevidstheden om at skulle den samlede budgetlægning i kommunerne betyde, at rammerne overskrides, vil forligspartierne træde sammen og i fællesskab drøfte Haderslev Kommunes muligheder for at bidrage til den fælles rammeoverholdelse.

Resultatopgørelse				
Beløb i mio. kr. *	2024	2025	2026	2027
Personskatter	-2.738,9	-2.849,5	-2.956,3	-3.082,2
Selskabsskatter	-61,9	-44,7	-44,1	-43,7
Grundskyld	-194,9	-178,2	-173,1	-175,0
Generelle tilskud	-1.520,5	-1.596,7	-1.706,7	-1.791,9
Indtægter, i alt	-4.516,2	-4.669,1	-4.880,2	-5.092,7
Driftsudgifter	2.886,7	2.881,5	2.879,5	2.879,4
Pris- og lønfremskrivning	-	188,1	384,5	590,1
Aktivitetsbestemt medfinansiering	260,2	260,2	260,2	260,2
Overførselsudgifter	1.137,8	1.137,8	1.137,8	1.137,8
Nettodriftsudgifter, i alt	4.284,7	4.467,6	4.662,0	4.867,6
Renteudgifter (nettorenter)	3,9	3,1	3,1	2,9
Resultat af ordinær drift	-227,6	-198,4	-215,1	-222,2
Anlægsudgifter, i alt	159,6	182,7	174,3	173,7
Anlægsindtægter, i alt	-3,0	-5,5	-6,4	-30,4
Nettoanlægsudgifter, i alt	156,6	177,3	167,9	143,3
Resultat af skattefinansieret område, i alt	-71,0	-21,1	-47,3	-79,0
Lånoptagelse	-38,4	-35,4	-35,6	-27,7
Afdrag på lån	83,3	84,9	86,4	87,9
Grundkapitalindskud	0,9	0,9	0,0	10,0
Balanceforskydninger	0,5	0,0	0,0	0,0
Samlet balance på det skattefinansierede område	-24,7	29,3	3,5	-8,8
Det brugerfinansierede område	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat i alt	-24,7	29,3	3,5	-8,8

Serviceudgifter:

Beløb i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Indgår i servicerammen	2.932,6	2.928,2	2.926,4	2.926,1
Indgår ikke i servicerammen	-45,9	-46,7	-46,9	-46,6
Driftsudgifter i alt	2.886,7	2.881,5	2.879,5	2.879,4

Overførselsudgifter:

Beløb i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Overførselsudgifter	1.137,8	1.137,8	1.137,8	1.137,8

Anlæg:

Budgetforliget har resulteret i nedenfor viste midler til anlæg i forligsperioden.

Beløb i mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Anlægsudgifter	159,6	182,7	174,3	173,7
Anlægsindtægter	-3,0	-5,5	-6,4	-30,4
Nettoanlægsudgifter	156,6	177,3	167,9	143,3

Borgmester Mads Skau, V

Signe Knappe, V
Gruppeformand

Jannie B. Westergaard, C
Gruppeformand

Benny Bonde, D
Gruppeformand

Carsten Leth Schmidt, S
Gruppeformand

Jon Krongaard, O
Gruppeformand

Børge Koch, B
Gruppeformand

Thomas Vedsted
Løsgænger

Bilag 1: Budgetanalyser

Forligspartierne ønsker at skabe råderum i økonomien gennem effektiviseringer og udvikling. Derfor igangsættes 7 budgetanalyser samt videreføres 2 af analyserne fra budget 2023-2026. Resultatet af analyserne forventes at kunne indarbejdes i budgetlægningsen for 2025-2028. Der vil blive udarbejdet kommissorier for budgetanalyserne, som vil blive forelagt Økonomiudvalget i december 2023.

BUDGETANALYSE 1: FORSIKRINGER

Der ønskes en analyse af kommunens forsikringsområde, der bl.a. indeholder en benchmarking af Haderslev Kommunes forsikringskader. Analysen skal afdække, om der vil være en økonomisk gevinst ved en øget forebyggelsesindsats, der kan mindske udgifter til arbejdsskadeområdet, vognparken og bygningsmassen

BUDGETANALYSE 2: HADERSLEV KOMMUNES DELTAGELSE I TVÆRKOMMUNALE SAMARBEJDER

I forbindelse med budgetlægningsen blev forvaltningen spurgt til, hvor mange frivillige tværkommunale samarbejder, som Haderslev kommune indgår i. Den samlede liste, som ligger i det supplerende budget, viser, at kommunen anvender ca. 35 mio. kr. om året på de nævnte samarbejder. Analysen skal klarlægge værdien af disse samarbejder ift. den kommunale omkostning.

Analysen skal indeholde en beskrivelse af formålet med samarbejdet, kommunens udgifter og en beskrivelse af, hvad Haderslev Kommune får ud af samarbejdet.

BUDGETANALYSE 3: AUTOMATISERING OG ANVENDELSE AF SOFTWARE ROBOTTER

Flere kommuner her i blandt Haderslev Kommune har gode erfaringer med at anvende nye teknologier til at understøtte og effektivisere arbejdsgange eller kommunale servicefunktioner herunder chatrobotter.

En analyse af området skal kortlægge, hvor i Haderslev Kommune der er potentiale ift. automatisering og anvendelse af software robotter. Der skal udarbejdes konkrete projekter, som kan implementeres fra sommeren 2024 og frem.

BUDGETANALYSE 4: SÆRLIGT DYRE ENKELTSAGER

I 2021 blev reglerne for hjemtagelse af refusion af særligt dyre enkeltsager ændret. Omlægningen betød blandt andet, at kommunerne fik mulighed for at hjemtage refusion samlet for alle børn anbragt fra samme husstand.

Erfaringen fra andre kommuner er, at en analyse af området, hvor dels organiseringen af opgørelsen samt datagrundlaget belyses, kan medføre større indtægter til kommunen.

BUDGETANALYSE 5: BORGERE MED SAGER I FLERE KOMMUNALE AFDELINGER

En række borgere er i kontakt med flere afdelinger i Haderslev Kommune. Borgeren kan have kontakt til Jobcentret pga. ledighed, en sag med familieafdelingen ift. et barn med handicap og Opkrævningen ift. restancer. Analysen skal afdække, hvor mange borgere, som har flere sager i kommunen. Formålet med kortlægningen er at sætte fokus på, hvordan kommunen styrker borgerens oplevelse af en sammenhængende indsats. Hypotesen er, at borgerne bliver bedre hjulpet, når kommunen koordinerer indsatsen til borgeren. Samtidig vil kommunen opleve en økonomisk gevinst, når borgeren bliver bedre hjulpet, og indsatserne er koordineret på tværs i kommunen.

BUDGETANALYSE 6: ANALYSE AF KOMMUNENS UDGIFTER TIL IT

Kommunens udgifter til IT er fordelt ud i organisationen og omfatter alt fra netværk, hardware, software til printere. IT-afdelingen arbejder vedholdende på at understøtte organisationen i at udnytte ressourcerne mest optimalt, så der opnår størst mulig kvalitet for pengene. Forligspartierne ønsker en afklaring af potentialet i at implementere portefølje styring i Haderslev Kommune. Porteføljestyringen skal sikre at Haderslev Kommune træffer beslutningen på et strategisk niveau, som tager højde for kommunen politik og strategier. Forligspartierne ønsker en analyse, som afklarer formålet, roller og ansvar i forbindelse med implementering af porteføljestyring, samt en beskrivelse af hvordan Haderslev Kommune skal arbejde med porteføljestyring herunder licenser samt tidssvarende og effektive it-løsninger.

Analysen fra budget 2023, som videreføres i fase 2

BUDGETANALYSE 7: DRIFTSAFDELING

Analysen viste, at Tønder Kommune er billigere end Haderslev Kommune. Data gav ikke grundlag for at konkludere, hvorfor Tønder Kommune er billigere.

Fase 2 i analysen indebærer, at fagafdelingen laver en dybere analyse af organisering, serviceniveau og økonomi ift. analysens 1. fase.

BUDGETANALYSE 8: DECENTRALE UDGIFTER TIL ADMINISTRATION

Analysen viste, at Tønder og Skive kommuner anvender færre ressourcer på decentral ledelse i folkeskolen end Haderslev Kommune. Analysen viste ikke om forskellene skyldes forskelle i organiseringen, antal matrikler og anvendelsen af ledere i undervisningen.

I fase 2 kontakter Haderslev Kommune Tønder og Skive kommuner for at invitere dem til at deltage i en nærmere analyse. Analysen skal kortlægge konteringspraksis, organisering og skolestrukturens påvirkning af resourceforbruget på skoleområdet ift. sammenligningskommunerne.

Bilag 2 – Politiske prioriteringer

Budgetforliget afspejler politiske prioriteringer i forhold til det ved 1. behandlingen fremlagte budget. Nedenfor fremgår de foretagne korrektioner for henholdsvis drift, anlæg samt finansiering.

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer – Drift

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Social- og Handicapudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	5,601	5,254	4,938	4,965
Løft af driftsbudget	15,000	15,000	15,000	15,000
Beskæftigelse- og Borgerserviceudvalget				
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-3,355	-3,596	-3,043	-1,884
Tiltag på BBU	0,548	0,548	0,548	0,548
Børne- og Familieudvalget				
Demografi - Dagtilbudsområdet	-0,433	-0,433	-0,433	-0,433
Demografi - Skoleområdet	-1,406	-1,406	-1,406	-1,406
Kompensation for struktur på skole- og dagtilbudsområdet	1,000	1,000	1,000	1,000
Tilbagebetaling af investeringsindsats	2,246	2,246	2,246	2,246
Afledt drift - Kapacitetstilpasninger på Louiseskolen	-	0,073	0,073	0,073
Lov- og Cirkulæreprogrammet	1,525	1,525	1,525	1,525
Yderligere tiltag på skoleområdet	2,300	2,300	2,300	2,300
Pilotprojekt Skolebus	-	1,000	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget				
Projekt Hærvejen	0,301	-	-	-
Speed1Way – drifts-, samarbejds- og ydelsesaftale	0,212	0,212	0,212	0,212
Teknik- og Klimaudvalget				
Kloge m2 – reducere af pulje via ikke budgetlagte salgsindtægter	-	-	-	-
Udbud af den kollektive trafik	1,167	2,334	2,334	2,334
Afledt drift - Pulje til udmøntning af stiplan - nye cykelstier	-	0,200	0,200	0,200
Afledt drift - Byggemodninger, afledt drift offentlige veje og gadelys	0,100	0,150	0,150	0,150
Lov- og Cirkulæreprogrammet	0,457	0,393	0,328	-
Ungeudvalget				
Styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen	0,189	0,189	0,189	0,189
Senior- og Sundhedsudvalget				
Demografi - Ældrepleje	8,116	8,116	8,116	8,116
Demografi - Forebyggende hjemmebesøg	0,131	0,131	0,131	0,131
Færre ensomme mennesker i Haderslev Kommune	0,400	0,400	-	-
Vederlagsfri fysioterapi	1,500	1,300	1,100	0,900
Afledt drift til sygeplejeklinik i Gram	-	0,630	0,630	0,630
Tomgangsleje ved ældre-, handicap- og plejeboliger	3,000	2,000	1,000	-
Videreudvikling af plejehjem i eget hjem	4,074	4,074	4,074	4,074
Lov- og Cirkulæreprogrammet	0,156	-	2,088	2,088
Økonomiudvalget				
Opbygning af fælleskommunalt cyberværn	0,450	0,450	0,450	0,450
Lov- og Cirkulæreprogrammet	-1,299	-0,962	-0,298	-
Bygningsrokade - Gåskærgade 28	0,763	0,763	0,763	0,763
Indsats mod sygefravær	0,600	-	-	-
Vækst- og Udviklingsudvalget				
Erhvervsudvikling i og omkring Vojens Lufthavn	0,200	0,130	0,067	0,067
Driftsudgifter i alt	43,543	44,021	44,282	44,238

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer – Anlæg

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Social- og Handicapudvalget				
Renovering af køkken og bad på værestedet Kolibrien	-	0,507	-	-
Børne- og Familieudvalget				
Kapacitetstilpasninger på Louiseskolen - Scenarie 2 (Pavillion)	-	5,100	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget				
Facilitetspulje – løbende opskrivning	0,250	0,250	0,250	0,250
Kapacitetsudnyttelse på boldbaner ved HIC	0,700	-	-	-
Renovering af to omklædningsrum i VBI's klubhus	0,850	-	-	-
Svømmefaciliteter Haderslev by	-	-	-	25,000
Vojens Hallerne – udskiftning af CTS-styring i Frøs Arena	-	0,350	-	-
Vojens Speedway Center – nyt lys	2,000	-	-	-
Svømmefaciliteter Vojens	-	-	2,850	-
Teknik- og Klimaudvalget				
Broer og bygværker	-	-	-	2,700
Haderslev Dam og fjord	1,000	1,000	1,000	-
Klimaplan 2022-2050	-	-	-	3,000
Oversvømmelsessikring af Fole	-	2,000	3,500	-
Periodisering - Flytning af driftsafdelingen	-5,900	5,900	-	-
Periodisering - Pulje til udmøntning af stiplan - Indtægter	3,050	-1,050	-2,000	-
Periodisering - Pulje til udmøntning af stiplan - Udgifter	-13,000	8,000	5,000	-
Pulje til trafiksikkerhed	-	-	-	1,000
Pulje til udmøntning af cykelstiplan - Indtægter	-	-	-	-2,000
Pulje til udmøntning af cykelstiplan - Udgifter	-	-	-	7,000
Tilgængelighedspulje	-	-	-	0,400
Østergade/Honnørkajen. Klargøring af grund samt etablering af udenomsarealer	-1,200	1,200	-	-
Pulje til prioritering af havne og færge	3,000	5,000	5,000	5,000
Forberedelse til oprensning af Haderslev Fjord	0,500	-	-	-
Senior- og Sundhedsudvalget				
Velfærdsteknologiske og digitale løsninger	-	-	-	1,000
Økonomiudvalget				
Erhvervsjord	-	-	-	5,000
Periodisering - Byudvikling	-6,100	-	-	6,100
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev, Vojens og Gram	-3,000	-5,000	-5,000	-
Strukturelle ændringer på borgernære områder	-	-	-	10,000
Udmøntet anlægspulje nedskrivning	-	-16,650	-2,000	-82,969
Vækst- og Udviklingsudvalget				
Basen - Et oplevelsescenter i Skrydstrup	1,000	1,000	2,000	2,000
Strategiske udviklingsplaner i Haderslev	1,100	2,000	2,500	3,000
Årø Turismeudvikling	1,000	4,000	5,000	-
Land- og Byudviklingsudvalget				
Borgerbudgettering Haderslev/ Starup	-	-	-	1,000
Borgerbudgettering i landdistrikterne	-	-	-	1,400
Forum Vojens og Vision Gram	-	-	-	1,000
Landdistriktspulje	-	-	-	1,000
Område- og landsbyfornyelse	-	-	-	2,600
Strategiske udviklingsplaner i Vojens og Gram	2,700	4,000	4,000	4,000
Netto anlægsudgifter i alt	-12,050	17,607	22,100	-2,519

Tilførsel af midler som følge af politiske prioriteringer - Finansiering

Politiske prioriteringer (beløb i mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Grundskyld m.v.				
Ændret Grundskyld mv.	-28,068	-25,785	-27,271	-29,486
Generelle tilskud				
Nedjustering af bloktilskud sfa. Forhøjet Grundskyld	-	14,306	18,847	22,408
Andel af 650 mio. kr.	-6,025	-6,025	-6,025	-6,025
Lånoptagelse				
Lån til færge og havne	-3,000	-5,000	-5,000	-5,000
Grundkapitalindskud				
Pulje til alment boligbyggeri	-	-	-	10,000
Finansiering i alt	-37,093	-22,504	-19,449	-8,103